



MACA12040-05
IACA48040-05

мастер академске студије архитектуре
интегрисане академске студије архитектуре

назив предмета усмерење	градски центри сви модули	година	прва
изборна група	изборни предмет 2 – урбанизам	семестар	2
наставник	др Ксенија Лаловић, ванредни професор бр. каб. 011	статус	изборни
E-mail контакт	ksenija.lalovic@arh.bq.ac.rs	ЕСПБ	2
учесници у настави	-	часови активне наставе	
		предавања	2
		вежбе	0
		др. облици	0
		сам.истр.рад	
		остали часови	
сарадници	асс. м. арх. Јована Бугарски		
координатор СЦ	мр Будимир Судимац, доцент		
пожељне квалификације за пријем студената	-		

садржај предмета

циљ:

Успостављање новог сазнајног оквира за разумевање, сагледавање и истраживање и развој простора градских центара у урбаној средини.
Разумевање структурне сложености мреже градских центара, кључних фактора генеративних промена, динамичности и стохастичке природе развојних процеса.
Способност типолошког препознавања и методолошки артикулисане систематизације знања о градским центрима.

теоријска и
практична
настава:

Дефинисање појма градског центра и централних функција, носиоца централитета, њихов значај у развоју насеља и урбане структуре. Теоријске основе - елементи локационе, структуралне и процедуралне теорије. Класификација функција централитета и препознавање улога приватног и јавног сектора. Централна места као хомолошки израз функција централитета. Фактори развоја мреже градских центара - друштвени, економски, технолошки, природни. Историјски осврт на каузалне везе између структуре градских центара и основних фактора развоја. Карактеристике процеса развоја мреже центара у односу на степен јавне контроле, унутрашње и спољашње факторе развоја - процеси концентрације, дисперзије посматрани кроз различите просторне нивое у градовима различитог степена развијености. Типолошко разврставање градских центара у односу на време настанка, функционалну улогу у граду, рангу, врсти заједничких потреба на које одговара итд. Карактеристике и природа система центара у граду. Моделовање и програмски концепти нових центара у граду. Стратешки приступ развоју градских центара. Основни елементи планирања и урбане регулације градских централних простора - фактори локације, димензионисање капацитета и програмирање. Кључни критеријуми вредновања квалитета организованости простора центара и функционалности градске мреже - савремени аналитички и мониторинг алати засновани на ГИС технологијама. Принципи просторне организације и обликовне артикулације.
Практична настава: самостални истраживачки рад

метод извођења
наставе:

предавања, интерактивна настава, анализа случајева, истраживачки индивидуални/групни пројекти

основна литература:

Herzog, L., 2006, Return to the Center: Culture, Public Space, and City-Building in a Global Era, University of Texas Press
Gwyndaf, Williams, 2003, The Enterprising City Centre: Manchester's Development Challenge, Routledge Chapman & Hall
Whyte, William H., 2012, City: Rediscovering the Center, University of Pennsylvania Press
Badovinac, Petar, 1997, "Centralne urbane funkcije-Centri", Arhitektonski fakultet, Beograd
Mirko Maretić, 1996, Gradski centri, Manualia Universitatis studiorum Zagradiensis, Zagreb
Aktiven Stadtzentrums und Sanierungsgebiets Wedding-Müllerstraße:
<http://www.muellerstrasse-aktiv.de/>; <http://www.stadtentwicklung.berlin.de/staedtebau/foerderp>

ИСХОДИ

- 1 СПОСОБНОСТ ИЗРАДЕ АРХИТЕКТОНСКИХ ПРОЈЕКТА КОЈИ ЗАДОВОЉАВАЈУ ЕСТЕТСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ.
Студент ће имати способност да:
 - 1. припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак;
 - 2. разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
 - 3. развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.
- 2 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ ИСТОРИЈЕ И ТЕОРИЈЕ АРХИТЕКТУРЕ И СРОДНИХ УМЕТНОСТИ, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУШТВЕНИХ НАУКА.
Студент ће имати знање о:
 - 1. културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката;
 - 2. утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре;
 - 3. примени одговарајућих теоријских концепата током пројектовања у студију, показујући промишљени и критички приступ.
- 3 ЗНАЊЕ О ЛИКОВНИМ УМЕТНОСТИМА КАО УТИЦАЈНИМ ЗА КВАЛИТЕТ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОЈЕКТА.
Студент ће имати знање о:
 - 1. томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;
 - 2. креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
 - 3. креативној примени сличних радова у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.
- 4 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О УРБАНИСТИЧКОМ ПРОЈЕКТОВАЊУ, ПЛАНИРАЊУ И ВЕШТИНАМА УКЉУЧЕНИМ У ПЛАНСКИ ПРОЦЕС.
Студент ће имати знање о:
 - 1. теоријама урбанистичког пројектовања и планирању заједница;
 - 2. утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину;
 - 3. актуелној планској политици и законодавству којима се контролише изградња, укључујући и социјалне, економске и аспекте заштите животне средине и њихов значај за планирање развоја.
- 5 РАЗУМЕВАЊЕ ОДНОСА ИЗМЕЂУ ЧОВЕКА И ОБЈЕКТА И ИЗМЕЂУ ОБЈЕКТА И ЊИХОВОГ ОКРУЖЕЊА, И ПОТРЕБЕ ДА СЕ ОБЈЕКАТ И ПРОСТОРИ ИЗМЕЂУ ОДНОСЕ ПРЕМА ЉУДСКИМ ПОТРЕБАМА И МЕРИ.
Студент ће имати разумевање о:
 - 1. потребама и тежњама корисника објеката;
 - 2. утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
 - 3. начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.
- 6 РАЗУМЕВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ И УЛОГЕ АРХИТЕКТЕ У ДРУШТВУ, ПОСЕБНО У ПРИПРЕМИ ПРОЈЕКТА КОЈИ УЗИМАЈУ У ОБЗИР СОЦИЈАЛНЕ ФАКТОРЕ.
Студент ће имати разумевање о:
 - 1. природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву;
 - 2. улози архитекте у пројектантском тиму и грађевинској индустрији, препознавајући важност текућих метода и трендова у обликовању грађене средине;
 - 3. могућем утицају пројекта за изградњу на постојеће и будуће заједнице.
- 7 РАЗУМЕВАЊЕ МЕТОДА ИСТРАЖИВАЊА И ПРИПРЕМЕ ПРОЈЕКТНИХ ЗАДАТАКА ЗА АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ.
Студент ће имати разумевање о:
 - 1. потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;
 - 2. потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
 - 3. доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.
- 8 РАЗУМЕВАЊЕ КОНСТРУКТИВНИХ СИСТЕМА, ГРАЂЕВИНСКЕ И КОНСТРУКТОРСКЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ.
Студент ће имати разумевање о:
 - 1. истраживању, критичкој процени и избору алтернативног конструктивног, грађевинског решења, као и решења материјализације у складу са архитектонским пројектом;
 - 2. стратегијама за изградњу објеката и способности да се интегрише знање о конструктивним принципима и грађевинским техникама;
 - 3. физичким особинама и карактеристикама грађевинских материјала, компонената и системима, као и утицајима ових одлука на животну средину.
- 9 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ФИЗИЧКИМ ПРОБЛЕМИМА, ТЕХНОЛОГИЈАМА И ФУНКЦИЈИ ОБЈЕКТА У ЦИЉУ ОБЕЗБЕЂЕЊА УНУТРАШЊЕГ КОМФОРА И ЗАШТИЂЕНОСТИ.
Студент ће имати знање о:
 - 1. принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
 - 2. системима за постизање комфора околине према принципима одрживог развоја;
 - 3. стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електроинсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитектонски пројекат.

- 10 НЕОПХОДНЕ ПРОЈЕКТАНТСКЕ ВЕШТИНЕ КАКО БИ СЕ ИСПУНИЛИ ЗАХТЕВИ КОРИСНИКА У ОКВИРИМА ФИНАНСИЈСКИХ ОГРАНИЧЕЊА И ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОПИСА.
Студент ће имати вештине да:
- 1. критички испита финансијске факторе у зависности од могуће типологије објекта, конструктивног система и избора спецификација и њихов утицај на архитектонски пројекат;
 - 2. разуме механизме контролисања трошкова током израде пројекта;
 - 3. изради пројекат који ће испуњавати услове корисника и бити у складу са правном регулативом, одговарајућим стандардима перформанси материјала и захтевима у вези са здрављем и безбедношћу корисника.
- 11 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ПРОИЗВОДЊИ, ОРГАНИЗАЦИЈИ, РЕГУЛАТИВИ И ПРОЦЕДУРАМА КОЈИМА СЕ ПРОЈЕКАТ СПРОВОДИ У ИЗГРАЂЕНИ ОБЈЕКАТ ИЛИ ПЛАН ИНТЕГРИШЕ У ЦЕЛОКУПНИ ПЛАНСКИ СИСТЕМ.
Студент ће имати знање о:
- 1. основним правним, професионалним и законским одговорностима архитекте, о организацији, правилима и процедурама које се користе у преговарању и одобравању архитектонских пројеката, укључујући земљишне законе, контролу и правила изградње и прописе о здрављу и безбедности;
 - 2. Професионалним међу-односима појединаца и организација које учествују у набављању и изради архитектонских пројеката и како су они дефинисани у уговорним и организационим структурама;
 - 3. Основним теоријама управљања и принципима пословања који се односе на вођење архитектонског пројекта и праксе, препознавајући текуће и надлазеће трендове у грађевинској индустрији.

остали исходи

Способност структурирања модела евалуације и процене квалитета функционалог и просторног квалитета централних зона.

оцењивање

Унети све облике оцењивања обухваћене предиспитним обавезама и завршним испитом. У структури укупне оцене на предмету предиспитне обавезе се вреднују са најмање 30, а највише 70 поена. Укупан број поена је 100.

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
активност у току наставе	10	семинарски рад	40
истраживачки рад 01-05	50		

термински план

недеља	датум	опис тематских јединица
1	22.02.	Дефинисање појма градског центра, централних функција, и носиоца централитета_ значај у развоју насеља и урбане структуре из различитих перспектива_одабир предмета истраживања
2	01.03.	Теоријске основе - елементи локационе, структуралне и процедуралне теорије. Савремени теоријски приступи_Интегрална теорија_ AQAL аналитичка метода. Објашњење метода рада
3	08.03.	Истраживачки корак 01_субјективна димензија реалности: унутрашњи субјективни доживљаји корисника о простору (лична перспектива, перспектива трећег лица)
4	15.03.	Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија
5	22.03.	Истраживачки корак 02_објективна димензија реалности: понашања корисника у простору (лична перспектива, перспектива трећег лица)
6	29.03.	Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија
7	05.04.	Истраживачки корак 03_интерсубјективна димензија реалности: историјске трансформације и значења, културолошки и социјални обрасци, типолошка разврставања
8	12.04.	Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија
9	19.04.	Истраживачки корак 04_интеробјективна димензија реалности: функције централитета, системи и друштвено деловање, планови и визије
10	26.04.	нерадни дан/државни празник
11	03.05.	Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија
12	10.05.	Истраживачки корак 05_интегрална анализа, уочавање узрочно последичних веза, проналажење корена проблема
13	17.05.	Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија
14	24.05.	Критичка дискусија студија случаја, самосталног истраживачког рада студената и упутства за припрему завршног елабората
15		